

Vleesvee in dienst van natuurbeheer

Monique van Os

Vleesvee houden in natuurgebieden groeit in populariteit. Het grotere areaal te beheren natuurgraslanden en de stijgende vraag naar dier- en milieuvriendelijk geproduceerd vlees geeft groei-ruimte voor deze vorm van veehouderij. Tot op heden is de wijze van houden van vleesvee in natuurgraslanden gebaseerd op praktijkervaringen van vleesveehouders en terreinbeheerders. Het PR is gestart met een project om de kennis over vleesveehouderij in natuurgebieden te inventariseren. Deze kennis, samen met de gegevens over voederwaarde-onderzoek, zijn de bouwstenen voor een rekenmodel. Met dit model kunnen verschillende bedrijfsvormen getoetst worden op geschiktheid voor een juist beheer van natuurgraslanden gericht op nastreven van de gestelde natuurdoelen. De eerste onderzoeksresultaten worden in de zomer van 2000 verwacht.

Vraag naar kennis over beheer

Het beheer van natuurterreinen met vleesvee is tot dusver een kwestie van gevoel, ervaring en goed vertrouwen tussen vleesveehouder en beheerder. De populariteit en de groei van vleesveehouderij in natuurterreinen verontrust natuurbeschermingsorganisaties. Zij vragen zich af of natuurterreinen niet teveel in dienst gaan staan van de vleesveehouderij waardoor voorbij gegaan wordt aan de natuurdoelen (b.v. aanwezigheid van bijzondere plant- en diersoorten). Maar de natuurbeschermingsorganisaties zijn ook gebaat bij lage kosten voor beheer. Voor de vleesveehouder is voordeel te behalen door productie van vlees met een meerwaarde,

bedrijfsdiversificatie en extensivering van de bedrijfsvoering. Beide partijen hebben behoefte aan kennis over de mogelijkheden van vleesveehouderij binnen de beperkingen van beheer. In het onderzoek staat handhaving van de gestelde natuurdoelen voorop. Geïnterviewd wordt de productie en voederwaarde van gras bij de natuurdoelen en de voederbehoefte van vleesvee, individueel maar ook als kudde. Hiermee kan de behoefte afgestemd worden op de productie. Ook is er aandacht voor de samenwerking tussen natuurdoel en begrazing. De inventarisatie van de verschillende bedrijfsvormen van vleesvee in natuurgebieden, zal inzicht geven in de mogelijkheden van te hanteren

Het PR gaat ervaringen met vleesvee in natuurgebieden inventariseren

bedrijfsvoeringen en de kosten daarvan. Tevens kunnen knelpunten naar voren komen waarvoor een oplossing gezocht kan worden.

Het onderzoek wordt uitgevoerd met bedrijfsbezoeken aan 20 vleesvee- en zoogkoeienhouders die weiden in natuurgrasland. Het onderzoek naar de voederwaarde van gras en geconserveerde ruwvoerders van natuurgraslanden wordt uitgevoerd door het ID-DLO

Relatie boer en beheerder

De tijd dat de belangen van boer en beheerder van natuurterreinen haaks tegenover elkaar stonden, ligt achter ons. Boeren interesseren zich meer en meer voor natuur. Dit is goed te zien aan de stijging van het aantal afgesloten beheersovereenkomsten. Ook terreineigenaren realiseren zich dat veehouders belangrijke partners kunnen zijn bij beheer van hun terreinen. Resultaten van het onderzoek kunnen de verstandhouding tussen terreineigenaren en vleesveehouder verder verbeteren. De eigenaar kan vertrouwen op een juiste bedrijfsvoering gericht op beheer binnen de gestelde natuurdoelen. Voor de veehouder ligt het voordeel in meer zekerheid voor beschikbaarstelling van de natuurterreinen voor langere termijn.

Toekomstscenario's

De natuurgebieden die nu aan de veehouders voor beheer uitgegeven worden zijn meestal net onttrokken aan de reguliere landbouw. In de meeste gevallen is dus nog sprake van overgangsbeheer. De oppervlakten zijn relatief klein en de voederwaarde van het gras is nog vrij hoog. Deze situatie zal in de toekomst veranderen. De natuurgebieden zullen meer aaneengesloten worden en daarmee groter van oppervlak. De voederwaarde van het gras zal aanzienlijk lager zijn als het eindbeheer bereikt is. Ook dan blijft beheer noodzakelijk.

De wisselwerking tussen natuurdoel en begrazing is een belangrijke onderdeel van het onderzoek.

Samenvatting

Het PR gaat ervaringen van vleesveehouders in natuurgebieden inventariseren.

De kentallen die het onderzoek oplevert, worden gebruikt voor het opstellen van een rekenmodel. Hiermee kunnen verkenningen uitgevoerd worden naar bedrijfsvormen die met vleesvee grote oppervlakten schraal grasland op effectieve wijze beheren, met handhaving van het natuurdoel. Hiermee kan de weg opengehouden worden voor agrarisch gebruik van natuurgraslanden.

